

Tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunnan kokous 2, 1/2014

Pöytäkirja

Aika 10.2.2014 klo 13:05 – 15:00

Paikka Etelä-Suomen aluehallintovirasto (ESAVI), kokoushuone 1059, 1. krs
Ratapihantie 9, Helsinki; Virtuaalihuone 7

Jakelu Neuvottelukunta, Eläinten hyvinvointikeskus

Jäsenet ja (varajäsenet)

Outi Vainio, puheenjohtaja, Helsingin yliopisto
(**Eero Lehtonen**, varapuheenjohtaja, Helsingin yliopisto)

Matti Poutanen (etäyhteys), Turun yliopisto: tieteellinen tutkimus ja opetus
(Esa Hohtola, Oulun yliopisto)

Raimo Tuominen, Helsingin yliopisto: tieteellinen tutkimus ja opetus
(Petri Hyytiä, Helsingin yliopisto)

Kristiina Haasio, Orion Oyj: teollisuus
(Jukka Puoliväli, Charles River DRS Finland)

Ulla-Marjut Jaakkola, Turun yliopisto: eläinten hoito ja eläimille tehtävät toimenpiteet
(Iiris Kasanen, Incisor)

Hanna-Marja Voipio, Oulun yliopisto: eläinlääketieteellinen asiantuntemus
(**Timo Soveri**, Helsingin yliopisto)

Salla Tuomivaara, Eläinsuojeluliitto Animalia ry: vapaaehtoinen eläinsuojelutyö
(Kati Pulli, Suomen eläinsuojeluyhdistysten liitto ry)

Tuula Heinonen, Tampereen vaihtoehtomenetelmäkeskus FICAM: vaihtoehtoiset menetelmät
(**Tiina Palomäki** (etäyhteys), Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus)

Matti Viluksela (etäyhteys), Itä-Suomen yliopisto: vaihtoehtoiset menetelmät; kello 13 – 13.30
(Teija Oinonen, Orion Oyj)

Anna Valros, Helsingin yliopisto: eläinten hyvinvointia koskeva tutkimus
(**Satu Mering**, Itä-Suomen yliopisto)

Markku Oksanen, Turun yliopisto: eläinten pidon etiikka tai yhteiskuntatieteellinen tutkimus
(Birgitta Wahlberg, Åbo Akademi)

Tapani Parviainen, Etelä-Suomen aluehallintovirasto ESAVI
(Hanna Rintala, Itä-Suomen aluehallintovirasto)

Riitta Maijala, Opetus- ja kulttuuriministeriö
(Erja Heikkinen, Opetus- ja kulttuuriministeriö)

Miia Jakava-Viljanen, Maa- ja metsätalousministeriö
(**Tiina Pullola**, Maa- ja metsätalousministeriö MMM)

Sari Salminen, eläinsuojeluasiamies

Satu Raussi, Eläinten hyvinvointikeskus
Tiina Kauppinen, Eläinten hyvinvointikeskus

Eila Kaliste, sihteeri, Etelä-Suomen aluehallintovirasto ESAVI

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.05.

2. Kokouksen järjestäytyminen

Todettiin läsnäolijat. Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja. Sovittiin, että jäsenet kommentoivat jatkossa pöytäkirjoja etukäteen sihteerille, jolloin kokouksessa ei tarvitse käyttää aikaa pöytäkirjan tarkastamiseen.

3. Eläinten hyvinvointikeskuksen edustajien esittely

Eläinten hyvinvointikeskuksen johtaja Satu Raussi esitteli itsensä ja tiedottaja Tiina Kauppinen. Hyvinvointikeskus tiedottaa eläinten hyvinvoinnin ajankohtaisista asioista uutisten ja blogin kautta. Seuraava kansallinen raportti eläinten hyvinvoinnista julkaistaan vuonna 2015.

4. Suomalainen koe-eläintoiminta

Eila Kaliste esitteli vuoden 2012 koe-eläinten [käyttötilastojen](#) ja eläinlainsäädännön [toimintakertomuksen](#) pohjalta koe-eläinten käyttöä Suomessa. Todettiin valtaosan eläinkokeista ja muusta eläinten käytöstä tapahtuvan yliopistoissa perustutkimuksessa sekä ihmis-, hammas- ja eläinlääketieteessä käytettävien tuotteiden ja laitteiden tutkimus- ja kehittäelytyössä. Eläinlajeista käytetään eniten hiiriä ja rottia. Viranomaisvaatimusten vuoksi tehtäviä toksisuustutkimuksia tai muihin turvallisuusarviointeihin kuuluvia tutkimuksia tehdään Suomessa hyvin vähän. Vuonna 2012 eläinlainsäädännön myönsi 166 eläinlupaa ja 68 muutoslupaa. Hakemuksia muokataan käsittelyn yhteydessä ja lautakunta myöntää luvan suunnitellulle eläinkokeelle vasta, kun katsoo kokeen toteuttamisen tapahtuvan asianmukaisesti. Vuorovaikutteisen työtavan vuoksi lupahakemuksia hylätään hyvin harvoin.

Todettiin valtaosan tutkimuksista olevan nykyisin geneettisten eläinmallien käyttöä. Tutkimusten määrä on lisääntynyt, mutta niissä käytettyjen eläinten määrä ei ole lisääntynyt. Yhtenä syynä kehitykseen ovat muuttuneet tutkimuskysymykset. Yksittäisestä eläinkokeesta saadaan enemmän tietoa muunmuassa matemaattisten mallinnusten ja tilastollisten menetelmien avulla samalla kun tarvittavat eläinmäärät yksittäisissä kokeissa ovat vähentyneet.

3R-menetelmien soveltuvuus on tutkimusalakohtaista. 3R-menetelmiä tulee jatkuvasti käyttöön eri tutkimusaloilla, mutta näiden vaikutusta eläinmääriin ei voi helposti todentaa. Esimerkiksi uudet kuvantamismenetelmät ovat vähentäneet tutkimuksissa käytettyjen eläinten määriä, mutta vähentymistä on vaikea osoittaa lukuina. Uuden lainsäädännön myötä alkava hankkeiden takautuva arviointi edistää 3R-menetelmien käyttöön ottoa.

Tapani Parviainen kertoi uuden lainsäädännön vaikutuksista toiminnan valvontaan. Suomessa on 32 eläinten käyttöä tieteelliseen tai opetustarkoituksiin harjoittavaa toiminnanharjoittajaa. Etelä-suomen aluehallintoviraston valvomalla alueella on 82 valvottavaa laitosta ja Itä-Suomen aluehallintoviraston valvomalla alueella 26. Laitosten tarkastukset tapahtuvat valvontasuunnitelman perusteella siten, että vähintään kolmannes laitoksista tarkastetaan vuosittain riskinarvioinnin perusteella EU:n valvonta-asetuksen mukaisesti. Havaitut epäkohdat toiminnassa tilastoidaan käyttämällä luokittelua A – Ohjaus ja

vähäiset huomautukset, B – Määräykset tai kiellot, C – Luvan peruuttamisen harkintaa vaativat puutteet, D – Syyteharkintaan johtavat puutteet. Uuden lainsäädännön voimassaolon aikana on tarkastettu yhdeksän laitosta, joista yhdessä todettiin yksi A-tason epäkohta ja yhdessä kaksi A-tason ja kaksi B-tason epäkohtaa. B-tason epäkohtien korjaantuminen valvottiin uusintatarkastuksella.

Todettiin, että hankeluvan peruuttaminen ei lainsäädännön perusteella voi olla peruste uuden hankelupahakemuksen hylkäämiselle. Tutkija ei myöskään menetä kelpoisuuttaan, vaikka hänen hankelupansa peruttaisiin. Toiminnanharjoittajalla on vastuu valvoa laitoksissaan työskentelevien hankeluvan haltijoiden toimintaa. Uuden lainsäädännön myötä koulutus- ja pätevyysvaatimukset muuttuvat toimenpide- ja lajikohtaisiksi.

Liitteinä Kalisteen ja Parviaisen esitykset.

5. Koe-eläinten hyvinvoinnin määritelmä

Tutkimukseen ja opetukseen käytettävien eläinten hyvinvoinnin määritelmää pohditaan tuotanto- ja seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin määritelmien pohjalta, määritelmät liitteenä. Asia jätettiin ajan puutteen vuoksi seuraavaan kokoukseen.

6. Neuvottelukunnan suljettu keskustelualusta

Sihteeri selvittää mahdollisuutta luoda Google groups -keskustelualusta neuvottelukunnalle yhteyden pitämiseksi kokousten väliaikoina.

7. Muut asiat

Sari Salminen kertoi 15.5.2014 Helsingissä pidettävästä neuvottelukuntien yhteisestä seminaarista, jossa puhujina ovat Elisa Aaltola, Birgitta Wahlberg sekä kansanedustaja Maria Lohela eduskunnan eläinsuojeluryhmästä.

Satu Raussi kertoi eläinten hyvinvointikeskuksen kevään aikana järjestämästä tiedotustilaisuudesta, jossa eläinten hyvinvoinnin neuvottelukuntien puheenjohtajat esittelevät tiedotusvälineille neuvottelukuntien toimintaa. Ajankohta ei vielä ole tiedossa. Kokouksen jälkeen ajankohdaksi on varmistunut 10.3.2014.

Todettiin varajäsenten olevan tervetulleita neuvottelukunnan kokouksiin myös varsinaisen jäsenen läsnä ollessa, mutta maa- ja metsätalousministeriö ei tällöin korvaa heidän matkakulujaan.

8. Seuraavat kokoukset

Seuraava kokous on 26.5.2014 klo 13 – 15.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.00.